

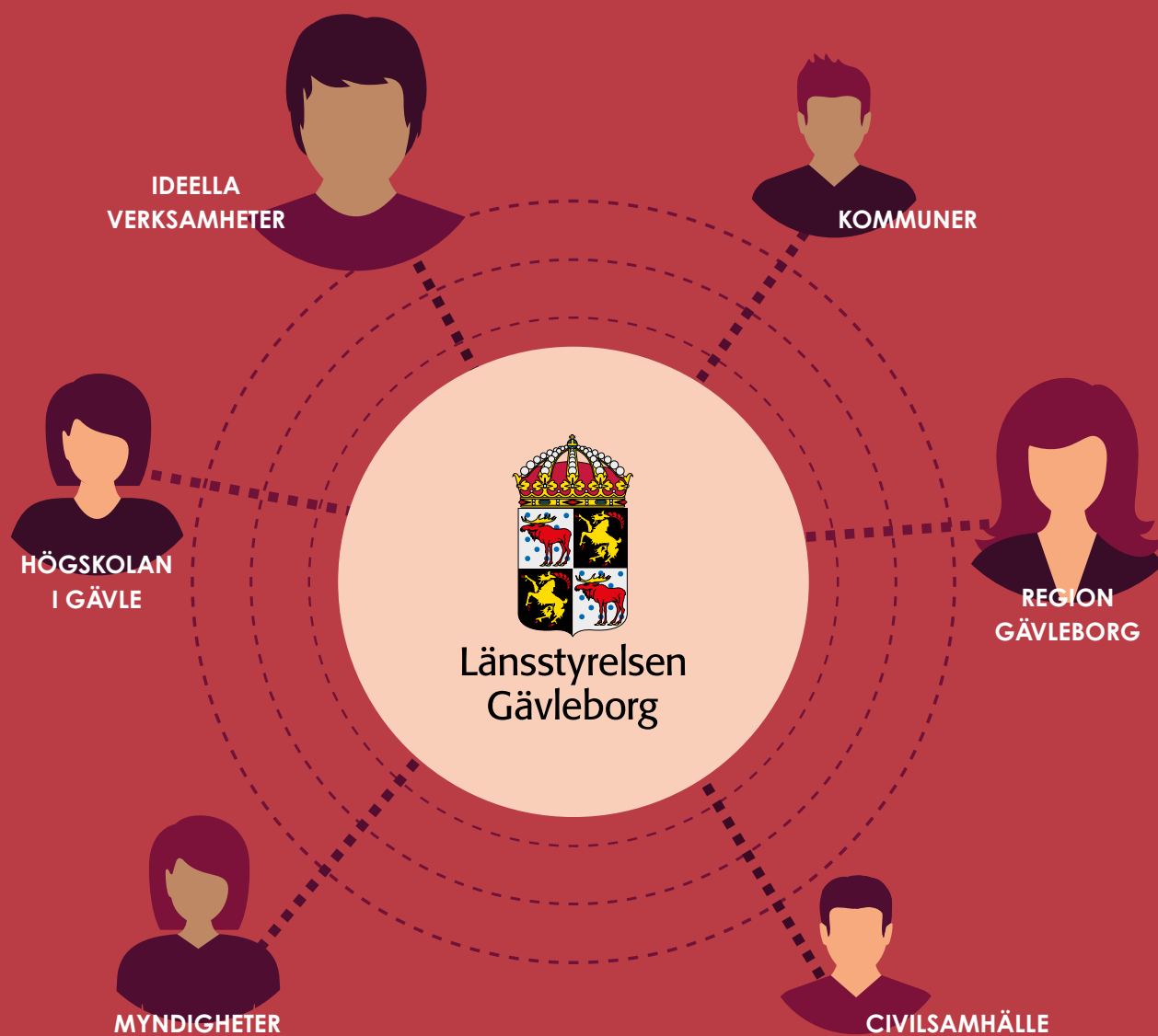

HANDLINGSPLAN MÄNS VÅLD MOT KVINNOR

Länsstyrelsen Gävleborg
2019

Länsstyrelsen
Gävleborg

HANDLINGSPLAN

för att synliggöra, motverka och förebygga mäns våld mot kvinnor

Mäns våld mot kvinnor är ett utbrett problem som finns överallt i samhället, oavsett klass, etnicitet, kulturell och religiös bakgrund, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning. Kvinnor drabbas oftare av upprepat och allvarligt våld i nära relation. Barn som upplever våld är också utsatta. Det kostar samhället stora resurser och kan framförallt få allvarliga konsekvenser för individers liv och hälsa.

Länsstyrelsen Gävleborgs handlingsplan är framtagen utifrån regeringens nationella strategi för att förebygga

mäns våld mot kvinnor¹, Länsstyrelsen Gävleborgs regionala strategi för jämställdhetsintegrering² samt länsstyrelsens regionala uppdrag på området. Handlingsplanen ger en beskrivning av hur länsstyrelsen utgör navet i genomförandet av den nationella strategins fyra målsättningar i Gävleborgs län. Syftet är att främja ett mer effektivt, strategiskt och målinriktat samverkansarbete i länet och mellan aktörer.

¹ Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid, skr. 2016/17:10.

² Ett jämställt Gävleborg – Länsstyrelsen Gävleborgs strategi för jämställdhetsintegrering 2018–2020.

MÄNS VÅLD MOT KVINNOR SKA UPPHÖRA

Mäns våld mot kvinnor ska upphöra lyder det sjätte delmålet i regeringens jämställdhetspolitik. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Delmålet omfattar alla yttringar av fysiskt och psykiskt, inklusive sexuellt, våld och hot om våld som riktas mot kvinnor och flickor. Delmålet omfattar vidare hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och handel med människor för sexuella ändamål. Det andra ledet i delmålet om kroppslig integritet handlar om kvinnors och flickors rätt och möjlighet att bestämma över sin egen kropp, sexualitet och reproduktion. Delmålet omfattar också mäns och pojkars våldsutsatthet och kroppsliga integritet. Delmålet har även ett särskilt fokus på kopplingen mellan maskulinitet och våld. Vidare omfattas att motverka kommersialisering och exploatering av kvinnokroppen i medier, pornografi och reklam som syftar till att reproducera föreställningar om kvinnors underordning. I delmålet ingår också trakasserier, hot och annat våld som sker på internet och andra digitala kanaler. Delmålet är således mer omfattande än vad som räknas till begreppet våld i nära relationer, d v s mellan närstående (prop.2006/07:38). Delmålet om mäns våld mot kvinnor har även en stark koppling till närliggande former av våld såsom våld i samkönade relationer och våld mot barn.

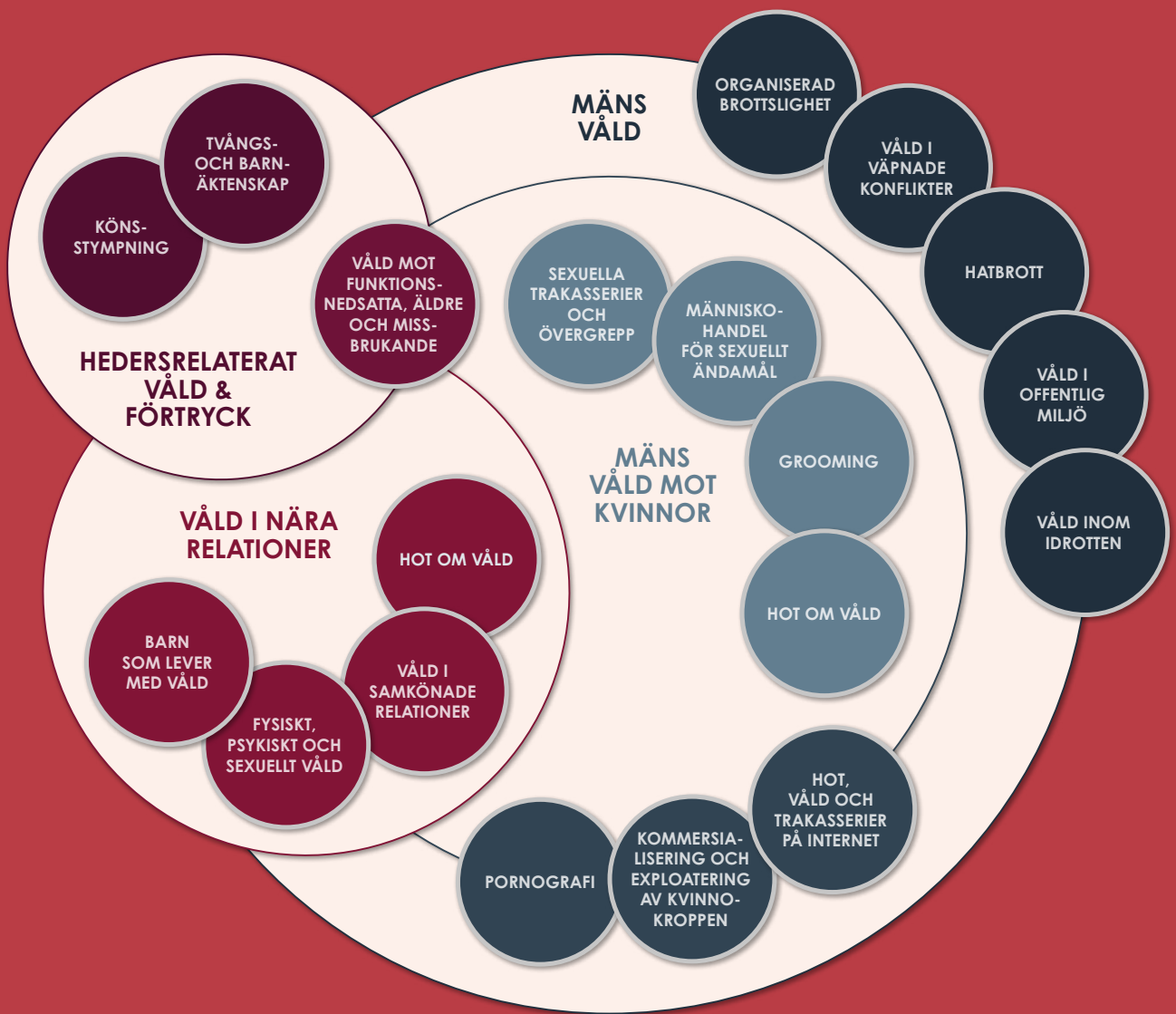
Som ett led i att stärka förutsättningarna att nå det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet beslutade regeringen 2017 om en tioårig nationell strategi.

Den nationella strategin innefattar fyra politiska målsättningar:

- Ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld.
- Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn.
- Effektivare brottsbekämpning.
- Förbättrad kunskap och metodutveckling.

Strategin fokuserar särskilt på förebyggande insatser och mäns delaktighet. Samhällets insatser har tidigare i huvudsak hanterat våldets konsekvenser snarare än dess orsaker. Regeringens ambition är att genomföra ett perspektivskifte där ökat fokus läggs på att förebygga våldet. Det kräver ett bredare och större engagemang av män och pojkar än tidigare och en uppgörelse med destruktiva normer som rättfärdigar våld, köp av sexuella tjänster och andra begränsningar av kvinnors och flickors handlingsutrymme och livsval.

Samhället ska bli bättre på att upptäcka alla typer av våld och kunskapen om våldets omfattning och fungerande insatser behöver öka. Det ska ske genom samordnat arbete mellan berörda aktörer på samtliga nivåer och genom uppföljning av arbetet med mäns våld mot kvinnor.

UTGÅNGSPUNKTER

Våld ska förebyggas med fokus på våldsutövare och maskulinitetsnormer

Bakomliggande orsaker till mäns våld och möjligheterna att undvika eller bryta våldet, bör beaktas i alla insatser. Fokus ska sättas på den eller de som utövar våld och dem som har bäst förutsättningar att stoppa det. Föreställningar om våld och hot om våld som legitima uttryck för manlighet bör aktivt motverkas i sammanhang som är särskilt viktiga i förhållande till pojkar och unga mäns identitet.

Större uppmärksamhet på flickors och unga kvinnors utsatthet för våld

Yngre kvinnor är mer utsatta för våldsbrott än äldre, och utgör den grupp som är allra mest utsatt för brott i nära relationer. Unga kvinnor och flickor är särskilt utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck och är även överrepresenterade bland dem som uppger att de har trakasserats sexuellt i arbetslivet och utsatts för sexualbrott. Flickors och unga kvinnors utsatthet behöver därför särskilt uppmärksammas i insatser för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Flera livssituationer och omständigheter kan innebära särskild sårbarhet

Det är nödvändigt att ta hänsyn till kvinnors och flickors olika livssituationer och omständigheter som kan förvärra den enskilda kvinnans eller flickans utsatthet för våld. Det kan handla om starka beroendeförhållanden till den som utövar våldet och om svårigheter att få samhällets skydd och stöd. Hit hör bland annat funktionsnedsättningar, missbruk, hög ålder och bristande kunskap i svenska språket.

Funktionshinderperspektiv

Personer med funktionsnedsättning kan vara mycket beroende av andras hjälp för att klara vardagslivet och utsätts i större utsträckning än andra för våld i hemmet. Insatser måste genomgående utgå från ett funktionshinderperspektiv och vara tillgängliga för alla, oavsett funktionsförmåga.

Hedersnormer bland närstående

Våld mot kvinnor och flickor i nära relationer kan vara extrema yttringar av normer kring heder. Det innebär att en familjs rykte och anseende är avhängigt kvinnliga familjemedlemmars kyskhet och oskuld. Kontroll av kvinnor och flickor i hedersnamn sträcker sig från begränsningar i vardagen så som klädsel, umgänge och fysisk rörelsefrihet till styrning i val av utbildning, jobb, äktenskap och skilsmässa. Även unga män kan bli gifta mot sin vilja. HBTQ-personer och personer med funktionsnedsättning kan betraktas som hotande mot familjens heder och utsätts för liknande kontroll, påtryckningar och våld.

Barnets rätt och barnets bästa

Arbetet ska utgå från barnets rättigheter och principen om barnets bästa. Det förutsätter bland annat barnets rätt att komma till tals och få sina synpunkter beaktade. Barn ska behandlas som rättighetsbärare och egna personer vars synpunkter på andras och egen utsatthet för våld kan sammanfalla med, eller avvika ifrån, de synpunkter som vårdnadshavare, föräldrar, syskon och andra närstående ger uttryck för.

HBTQ-personers rättigheter

Kunskap om HBTQ-personers situation och risken att utsättas för våld i nära relationer och våld eller andra kränkningar på grund av sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck är grundläggande i arbetet.

Förbättrad samverkan och styrning

Arbetet för att mäns våld mot kvinnor ska upphöra fordrar förbättrad samverkan och styrning för samverkan mellan och inom myndigheter samt mellan berörda aktörer på alla samhälls nivåer. Samverkan ska ytterst syfta till att minska och på sikt få mäns våld mot kvinnor och flickor att helt upphöra genom konkreta förbättringar för de kvinnor och män, flickor och pojkar som på olika sätt lever med våld.

Kunskapsbaserat arbete

Berörda verksamheter bör vägledas av kunskap om effekten av olika insatser. När kunskapen om effekterna av ett visst arbetssätt är begränsad är det angeläget att berörda aktörer eftersträvar att utveckla sådan kunskap genom uppföljning och utvärdering.

”

Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

LÄNSSTYRELSEN GÄVLEBORGS REGIONALA UPPDRAG

- 1 Regionala strategier och handlingsplaner.
- 2 Främjande av samverkan.
- 3 Regionala resurscentra.
- 4 Utveckling av våldsförebyggande insatser.
- 5 Kompetensstöd.
- 6 Regional lägesrapportering.

GÄVLEBORGS STRATEGI FÖR JÄMSTÄLLDHETSINTEGRERING

Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Utifrån detta fick länsstyrelserna 2016 i uppdrag av regeringen att ta fram regionala strategier för arbetet med jämställdhetsintegrering. I Gävleborgs län antogs Ett jämställt Gävleborg – Länsstyrelsen Gävleborgs strategi för jämställdhetsintegrering 2018–2020. Denna strategi innefattar tre prioriterade utvecklingsområden gällande mäns våld mot kvinnor i Gävleborg:

- Ledning, organisering, samordning samt uppföljning och utvärdering av arbetet med våld i nära relationer i Gävleborgs län.
- Våldsprevention.
- Förbättrad upptäckt av våld och stöd till våldsutsatta.

REGIONALT UPPDRAG LÄNSSTYRELSEN GÄVLEBORGS

Länsstyrelsens regionala uppdrag att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor kommer årligen från regeringen via regleringsbrevet. Uppdraget syftar till att länsstyrelsen inom sina respektive län ska stödja genomförande och uppföljning av den nationella strategin. I genomförandet ska länsstyrelserna samråda och samverka med varandra och med en rad regionala myndigheter och samhällsaktörer.

NATIONELLA STRATEGINS MÅL

MÅL 1

Ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld.

LÄNSSTYRELSENS MÅL

- Ökat antal kommuner som jobbar systematiskt våldspreventivt med universella insatser mot barn och unga.
- Ökad motivation hos våldsutövare att söka hjälp och stöd samt ökad kännedom om vart hjälp och stöd finns att få.
- God och likvärdig kvalitet på de insatser som erbjuds våldsutövare i länet.
- Minskad efterfrågan av sexuella tjänster mot ersättning.

INDIKATORER

- Antal verksamheter som erbjuder stöd/ behandling för våldsutövare.
- Antal verksamheter som erbjuder stöd/ behandling för köpare av sexuella tjänster.
- Antal kommuner som arbetar med universellt våldspreventiva insatser.
- Antal träffar med yrkesverksamma som jobbar med våldsprevention och behandling av våldsutövare.

MÅL 2

Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn.

LÄNSSTYRELSENS MÅL

- God och likvärdig kapacitet hos länets berörda aktörer att identifiera våldsutsatta och våldsutövare i nära relation och att kunna ge ett rättssäkert och likvärdigt stöd.
- Rättssäkra utredningar av våldsutsattas behov av insatser och samordnade insatser av god kvalitet utifrån individuella behov.
- En tydlig struktur för samverkan mellan berörda aktörer både på strategisk nivå och i enskilda ärenden.

INDIKATORER

- Följa och analysera resultatet av Öppna Jämförelser våld i nära relationer.
- Antal träffar och deltagare vid nätverksträffar.
- Kommunernas bedömning av samverkan med andra aktörer i enskilda ärenden.

MÅL 3

Effektivare brottsbekämpning.

LÄNSSTYRELSENS MÅL:

- Ökad kunskap hos såväl allmänhet som yrkesverksamma om aktuell lagstiftning.
- Verksamheter där våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck samt människohandel och prostitution kan identifieras har kännedom om vanliga indikatorer samt lämpliga kontaktvägar till aktör som jobbar med frågan.

INDIKATORER:

- Antal genomförda kampanjer.
- Aktuell samverkansplan mot prostitution och människohandel.
- Polismyndighetens bedömning av samverkan med andra aktörer vid brottsutredningar.

MÅL 4

Förbättrad kunskap och metodutveckling.

LÄNSSTYRELSENS MÅL:

- Yrkesverksamma i Gävleborgs län har grundläggande kunskaper om mäns våld mot kvinnor för att kunna identifiera och agera korrekt vid misstänkt våldssatthet.
- Allmänheten i länet har kännedom om vad mäns våld mot kvinnor är och vart man kan vända sig för att få hjälp.
- Länsstyrelsen har god kännedom om länets befintliga kapacitet samt styrkor och svagheter i arbetet på området.
- Ökat antal verksamheter som systematiskt följer och utvärderar sitt arbetet.

INDIKATORER:

- Antal besökare på våldsfrivardag.se.
- Antal deltagare på konferenser, utbildningar och nätverksträffar.
- Andel kommuner som följer upp sitt arbete med våldsutsatta systematiskt (SUV).
- Andelen kommuner som använder minst en strukturerad hot och riskbedömningsmanual.

Länsstyrelsen Gävleborg ansvarar för att beslut från riksdag och regering genomförs samt att samordna den statliga verksamheten i länet. Vi är en kunskapsorganisation som arbetar tvärsektionellt med flera olika sakfrågor från landsbygdsutveckling, miljömålen, biologisk mångfald och djurskydd till flykting- och integrationsfrågor, hållbar samhällsplanering och krisberedskap.

Vår värdegrund bygger på tre ord, handlingskraft, professionellitet och förståelse och ska genomsyra allt vi gör på alla nivåer.

Länsstyrelsen
Gävleborg